

Teológia a politika

Metz odmieta teológiu ako nepolitické myslenie, ktoré by sa vyhýbalo bolestným skúsenostiam, napríklad skúsenosti Osvienčimu, ktorá patrí k základným iritáciám jeho teológie.

Teológia ako reflexia kresťanskej viery patrila v stredoveku na špičku univerzitných štúdií. Obohacujúcou konfrontáciou s Platónom a Aristotelom získali kresťanskí učenci tematický a terminologický potenciál, ktorý formoval nielen vnútrocirkevnú, ale aj celospoločenskú diskusiu. Masívnym prevzatím helénskeho dedičstva však teológovia stratili to, čo bolo najvlastnejšie biblickému a židovskému mysleniu vôbec - cit pre dejiné, zraniteľné a bolestné.

Kým Biblia vrcholí rečou o Bohu, ktorý sa pýta na utrpenie svojho ľudu a ľud sa stáva „Božím ľudom“, čo putuje dejinami za víziou svojho oslobodenia, bežná teologická reč býva automaticky podozrievaná z toho, že sa pokúša vyzuť z akejkoľvek háklivej problematiky, aby nemusela opustiť svoj vznešený nadhľad „nebeskej vedy“, prípadne sa halí do moralistického prístupu, čo dostal ľudové pomenovanie - „držať kázeň“.

K súčasnej katolíckej teológii, ktorá v mnohom prekonala spomenuté neduhy, patria diela pápeža Benedikta XVI. (J. Ratzingera), jeho kritického kolegu Hansa Künga a bezpochyby aj Johanna Baptistu Metza (1928). Kým modernému človeku je asi najbližší Küng, najkrajšiu solídne vyargumentovanú reč používa Ratzinger. Osobne pokladám Metza za najaktuálnejšieho, ak, pravda, za aktuál-

ne pokladáme tie výzvy, ktoré pochádzajú z našich prehier a nášho utrpenia.

Metz vo svojej teológii prekonal aj pozície takých reformných teológov, ako bol napríklad Karl Rahner, ktorý spracoval výzvy novovekého filozofického myslenia. Metz sa viac konfrontuje s otázkami prichádzajúcimi z dejín a spoločnosti, predovšetkým s tými, čo vychádzajú zo skúsenosti s utrpením a nespravodlivosťou vo svete.

Metzovo dielo Viera v dejinách a spoločnosti je jeho najvýznamnejší text, v ktorom predkladá svoj koncept fundamentálnej teológie. Fundamentálna teológia je teologická disciplína, ktorá sa snaží obhájiť reč o Bohu v diskusii s otázkami vedy a filozofie, ale čoraz viac - a to je práve Metzova parketa - aj s bolestnými otázkami dejín.

Dielo sa delí na tri časti: V prvej časti je načrtnutý koncept fundamentálnej teológie, v druhej Metz prináša nový pohľad na hlavné témy kresťanskej viery, v tretej predstavuje kategórie svojho teologicko-filozofického konceptu. Metzovou veľkou zásluhou zostáva, že teológiu opäť preniesol z platónskeho neba na biblickú zem, kde kritériom čestnej reči o Bohu, ako aj znesiteľnej politiky je vnímanie „cudzieho“ utrpenia.

Johann Baptist Metz: Viera v dejinách a spoločnosti Serafín, Bratislava 2007

Karol Moravčík
(Autor je kňaz a publicista)
SME 6.8.2007

Popredný taliansky kňaz je obvinený zo sexuálneho zneužívania

Popredný taliansky kňaz si mal užívať s narkomanmi. Polícia vyšetruje sexuálne zneužívanie mladíkov, ktorí chodili do jeho liečebne. Piero Gelminy je pritom v cirkvi veľmi uznávaný a všetko odmieta.

Rádio OKEY, 4.8.2007

Moderná cirkev

Už ste niekedy dostali textovú správu s pápežovým výrokom, alebo vám kňaz poslal informácie o živote vo farnosti e-mailom?

Nie je to nič nové. Internet a mobilné technológie naplno využívajú aj cirkev.

Priekupníkom pri využívaní nových technológií je banskobystrická diecéza.

Ako jediná na Slovensku posieľa záujemcom rôzne citáty formou SMS-iek.

Rudolf Baláž, banskobystrický biskup: „To sú rady ľudské a svet potrebuje pravdu. Toho podvodu všelijakého je na každej zákrute plno. Dávame odpovede a tie sú potom aj také, ľudské, nemusí byť hneď všade vmontované sväté písmo, ale samozrejma vec, že podpierame to predovšetkým Božím slovom.“

Internet či mobil využívajú aj kňazi pri komunikácii s veriacimi. Mobilné technológie sú súčasťou ich pastoracie.

Stanislav Illéš, katolícky kňaz: „Myslím si, že takou najvyužívanejšou formou je pre mňa e-mail, alebo nejaké messengerové služby. Dosť často ho využívam internet, práve na komunikáciu, na sprostredkovanie.“

Farár Stanislav Illéš je jedným z mála kňazov, ktorý majú svoj vlastný blok a nehanbí sa na ňom vystupovať ako kňaz.

Stanislav Illéš, katolícky kňaz: „Takou dobrou príležitosťou ako dať tým druhým ľuďom na vedomie, že to Božie slovo, že cirkev, že náboženstvo má na mnoho tém svoj názor.“

Mobilné technológie naplno využívajú aj katolícka cirkev v Rakúsku. Pred septembrovou návštevou pápeža Benedikta XVI. si môžu záujemcovia aktivovať službu, na základe ktorej budú dostávať aktuálne informácie o pripravách, či živote a dielach pápeža.

Peter Hajnala,
TV Markíza, 19:00, 5.8.2007

STV: Vlode sme dali len 14 percent

Len dva podnety

Hovorca licenčnej rady Ľuboš Kukliš povedal, že ľudia sa na objektivitu STV sťažovali po nástupe nového vedenia iba dvakrát. Raz na reportáž o tom, čo sa dialo s novinami, ktoré bývali blízke HZDS, a raz na správu o rozhovore šéfa ÚPN s arcibiskupom Jánom Sokolom.

SME, 4.8.2007

Na mariánskej hore v Levoči sa stretli skauti z celej Európy

Viac ako 3 300 mladých skautov z celej Európy sa počas tohto víkendu stretlo na Mariánskej hore v Levoči. Pripomenuli si tak sté výročie založenia skautingu. Z Talianska kvôli tomu vypravili na Slovensko dva osobitné vlaky, ktoré na tento putovný tábor priviezli 2 700 účastníkov.

Návštevu Slovenska začali skauti prehliadkou levočského kostola.

Zahraniční skauti:

„Dúfame, že nebude pršať a stretnutie sa vydará.“

„Chceli by sme všade, kde príde, vypovedať o našej viere. To je také hlavné motto našich ciest.“

Rosario Barone, vedúci, Taliansko: „Skautizmus ľudí spája, môžu si vymieňať názory a učiť sa navzájom.“

Skauti prišli na Slovensko z 15. európskych krajín. Nečudo teda, že organizátori mali plné ruky práce. Len na privítanie museli dať upiecť 3 tisíc kíl chleba. Stretnutie sa začalo počas víkendu v Levoči, postupne sa skauti presunú do Poľska.

Cyril Vasil', kňaz - jezuita, Federálny duchovný asistent Federácie skautingu Európy: „Potom sa rozdelíme na 11 trás po 300 ľudí, ktoré prechádzajú smerom na severovýchod, k hraniciam Poľska našimi obcami a našimi horami.“

Medzinárodné stretnutie skautov vyvrcholí v Poľsku 10. augusta.

STV2, 18:20, 6.8.2007

Európu rozčuľujú stavby mešít

Moslimovia v Európe bojujú s rastúcim odporom proti plánu na stavby mešít

Panorámy európskych miest sa začínajú meniť. Popri vežiach kresťanských chrámov sa objavujú moslimské minarety.

Moslimovia v západnej Európe boli v posledných desaťročiach ľahko prehliadnuteľní. Modlili sa v garážach, starých výrobných halách a zväčša na okraji miest.

Postupne však nabrali seba-vedomie, zhromaždili dostatok peňazí a od úradov vybojovali povolenia na stavbu adekvátnych priestorov.

Časť Európanov však bije na poplach. Podľa odporcov rozmach mešít na starom kontinente dokazuje čoraz silnejšiu islamizáciu Európy. Prekážajú im aj prozaickejšie dôvody - napríklad problémy s dopravou a parkovaním.

Podľa moslimov, to naopak znamená, že sa stávajú plnoprávnymi občanmi Európy. „Túžba moslimov postaviť si budovu na modlitby znamená, že sa chcú cítiť ako doma a žiť v harmónii so svojím náboženstvom v spoločnosti, ktorú prijali za svoju,“ povedal pre agentúru Reuters Bekir Alboga z Tureckej islamskej únie v Nemecku.

Hrozí Európe islamizácia?

Prípravy na stavbu mešity zaberú moslimom v Európe aj niekoľko rokov. Po dohode s miestnymi zastupiteľstvami však prichádzajú na rad ešte väčšie komplikácie.

Susedia, nacionalisti či kresťanské skupiny sú proti mešitám vo svojej blízkosti. Varujú, že minarety zmenia panorámu miest, ktorým stáročia dominovali veže kresťanských kostolov.

V Kolíne nad Rýnom stavajú modernú mešitu v otomanskom štýle. Podľa odporcov je však priveľká a môže ohroziť dominanciu jednej z najvýznamnejších gotických katedrál v Európe - Kolínskeho dómu. „Mešita zmení panorámu mesta,“ vyhlásil pre nemecké médiá katolícky kardinál Joachim Meisner. Žiada, aby sa bral ohľad na európsku históriu.

Bezpečnostné obavy

Odporcovia mešít často argumentujú aj obavami z terorizmu, keďže sú známe prípady radikálnych klerikov, čo z kazateľne útočili na zriadenie hostiteľského štátu.

Príkladom je petícia v Londýne proti výstavbe megamešity, ktorá by stála v blízkosti Olympijského štadióna. Organizátori ju zavesili rovno na stránku premiéra Browna a za pár dní ju podpísalo takmer tristo tisíc ľudí. Po teroristických útokoch je Británia špeciálne citlivá na moslimský radikalizmus a mnohí považujú aj mešity za potenciálne bezpečnostné riziko.

Nemecko: čo s mešitami?

S rozmachom mešít sa zaoberá najmä Nemecko, ktoré má početnú moslimskú menšinu najmä z Turecka.

Od začiatku roku sa uskutočnilo už niekoľko protestov proti stavbe mešít nielen v Kolíne ale i v Berlíne.

Rozruch vyvolalo aj miestne zastupiteľstvo v Mníchove, ktoré hlasovalo proti stavbe mešity v meste. V boji proti minaretom sa významne angažujú extrémne nacionalistické strany. Francúzka krajne pravicová strana (MNR) sa súdi s mestom Marseille, ktoré povolilo stavbu veľkej mešity. Už predtým neočakávane vyhrala súd s parížskym predmestím Montreuil, ktoré na stavbu jednej mešity prispelo z obecnej kasy.

Nemecká polícia na jar zadržala pätnásť neonacistov, ktorí vyvolali násilnosti na pokojnom berlínskom predmestí Pankow-Heinersdorf. Moslimská obec tu stavia vôbec prvú mešitu na území bývalej NDR.

Sporné mešity

Kolíne: moslimská obec stavia najvyššiu mešitu v Nemecku.

Berlín: polícia na jar zatkla 15 neonacistov, čo protestovali proti stavbe prvej mešity vo východnej časti mesta.

Londýn: petícia kresťanov proti mešite pre 12-tisíc veriacich.

Marseille: krajná pravica sa súdi s mestom, ktoré povolilo stavbu mešity.

Švajčiarsko: krajná pravica chce referendum o zákaze minaretov.

Štefan Hudec, SME 7.8.2007

15. púť Rómov v Gaboltove

V Gaboltove, v najväčšom pútnickom mieste Košickej arcidiecézy sa konala už 15. púť Rómov. Pripravila ju Rada pre Rómov a menšiny Konferencie biskupov Slovenska. Program púte sa začal popoludným divadelným predstavením a vystúpením rómskych speváckych skupín. Informuje redaktorka Daniela Pirschelová.

Program 15. púte vyvrcholil slávnostnou svätou omšou, ktorú celebraval spišský pomocný biskup Štefan Sečka. Homíliu predniesol stropkovský dekan Ján Švecbili. Tento sa Rómom prihovril slovami.

Ján Švecbili, stropkovský dekan: „Všetci sme od Pána Boha stvorení a každý prináša ovocie podľa svojho druhu. Tak som im aj pripomenul kultúru ich predkov. Kde sú tie cigánske kapely, remeselníci, speváci. Rómovia majú veľký vzťah k deťom a keď tak počúvame detské domovy sú plné týchto rómskych detí. Sami toto nevyriešime, ale treba sa opierať aj o božiu pomoc.“

Už tradične sa púte Rómov v Gaboltove zúčastňuje aj predseda Rady pre Rómov a menšiny Konferencie biskupov Slovenska, košický pomocný biskup Bernard Bober, ktorý pri danej príležitosti povedal.

Bernard Bober, košický pomocný biskup: „15. púť dáva dôvod, aby sme prehodnotil prácu medzi Róma-

mi. Ale okrem toho aj 15. púť položili aj ako taký otáznik. Má význam ťahať Rómov z rôznych farností na púť do Gaboltova. Lebo Rómovia putujú, sú kočovníci. To je dôležité, aby v mariánskom prostredí začali uvažovať, že cirkev na nich myslí a Panna Mária je tiež tá, ktorá putuje svetom a volá svoje deti, aby sa starala o synov a dcéry Božieho Syna.“

Na púti v Gaboltove si prítomní pripomenuli aj 10. výročie blahorečenia rómskeho mučeníka Zefirína Chimenéza Malu, ktorému je zasvätený kostol v rómskej osade Poštárka v Bardejove.

Pri príležitosti sviatku Premenenia Pána a s tým spojených slávností farnosti celebraval v nedeľu Banskobystrický diecézny biskup Rudolf Baláž slávnostnú svätú omšu vo farskom kostole Premenenia Pána v Nevoľnom.

Tamojší kostol bol postavený v roku 1968 obyvateľmi práve vďaka iniciatíve biskupa Baláža. Kostol posvätili v roku 1970. Dovtedy obyvatelia chodievali na sväté omše do Kremnice, alebo okolitých obcí. Biskup Rudolf Baláž.

„Na tomto diele zanietené pracovala celá obec. Ja som v tom čase naozaj všetky sily vložil do toho, aby ten kostol bol. Lebo mne veľmi chýbal vo svojej mladosti.“

Rádio Lumen, 17:30, 5.8.2007

Holandský poslanec chce zakázať Korán

Holandský populistický poslanec Geert Wilders označil Korán za fašistickú knihu a vyzval, aby ju zakázali. „Korán je fašistická kniha, ktorá vyzýva ľudí, aby zabíjali neveriacich a znásilňovali ženy,“ napísal Wilders v liste, ktorý zverejnil holandský denník De Volkskrant. Korán je niečo podobné ako Mein Kampf Adolfa Hitlera, a preto nemá miesto v ústavnom štáte krajiny, tvrdí poslanec. Svätá kniha islamu podľa neho vyzýva moslimov na rôznych miestach, aby utláčali, prenasledovali alebo zabíjali kresťanov, Židov, disidentov a neveriacich, aby bili a znásilňovali ženy a násilím založili is-

lamský štát. „Zakážte túto otrasnú knihu tak, ako je zakázaný Mein Kampf,“ píše ďalej predseda krajiny pravicovej Strany slobody, ktorá má v 150-člennom parlamente deväť mandátov.

Wilders tiež spomenul prípad komunálnej političky a kritičky islamu Ešan Džamiovej, ktorá sa stala terčom útoku. Dôvodom boli zrejme jej aktivity v prospech ľudí, ktorí sa islamu zriekli.

„Mám dosť islamu v Holandsku: už žiadni moslimskí prisláhovalci. Mám už dosť vyzývania Alaha a Mohameda, už žiadne mešity v Holandsku,“ napísal Wilders v závere listu. **HN 09/08/200**

O čom píšú iní

Plody cirkevnej...

Pápež Benedikt XVI. výrazne uvoľnil pravidlá, ktoré opäť umožňujú slúžiť tradičnú latinskú omšu. Ide o jej podobu, akú poznali naši predkovia celé štvrti Dovtedy, kým prišla koncom 60. rokov reforma II. vatikánskeho koncilu. Tá bohoslužbu upravila, zjednodušila a umožnila zaviesť národné jazyky, teda aj češtinu. Po desaťročia cirkev zbiera plody toho, že reforma cirkev zaviedla „perestrojkovým“ spôsobom zhora a priveľmi rýchlo. Za niekoľko rokov zmenila to, čo predtým platilo storočia. Bolo to nutné, ale pre mnohých ľudí prítvrde. Celý jeden svet spojený s umením (napríklad s chorálom, rúchami, gestami, symbolmi) zanikol jediným pokynom. Takú radikálnu zmenu cirkev vo svojich dejinách nikdy neurobila a dosť to bolelo.

PRAVDA 9.8.2007

Objavili kostol v kostole

Prekvapení ostali farár aj robotníci, keď pri rekonštrukcii katolíckeho kostola v bratislavských Vajnorochoch odkryli prastarý kostol v gotickom štýle z 13. storočia.

Časti chrámu objavili priamo vo vnútri súčasného Kostola Sedembolestnej Panny Márie. Pri krypte a oltári postavených v gotickom štýle našli aj množstvo ľudských kostí s keramikou.

Podľa odborníka pochádza kostol z roku 1267 a v jeho okolí bol cintorín.

Vo výkopových prácach stále pokračujú, no čo bude s unikátnym nálezom ďalej, ešte nerozhodli. Podľa vajnorského farára ho buď presklia, čo by návštevníci a veriaci uvítali, alebo zasypú. **Plus jeden deň 8.8.2007**

Spomienka na Stalina

Päť mesiacov trvalo veriacim zo Soloveckého kláštora, než bez pomoci jediného stroja vyrobili 12,5 metra vysoký drevený kríž. Včera ho vztýčili na juhu Moskvy na predmestí Butovo. Práve na mieste, kde v dvadsiatych rokoch stáli vyšetrovne a väznice tajnej polície NKVD Josifa Stalina. V nich zahynuli počas povestných Stalinových čistiek desaťtisíce ľudí. **HN 9.8.2007**

Pápež požehnal antisemitovi

Benedikta kritizujú za stretnutie s kontroverzným kňazom

Pápež Benedikt XVI. sa stal terčom kritiky za to, že sa stretol s poľským kňazom Tadeuszom Rydzykom. Ten sa mal údajne hanlivo vyjadriť na adresu tamojších Židov.

Tadeusz Rydzyk (62) šéfuje poľskému ultrakatolíckemu Rádiu Maryja, ktoré je známe antisemitickými výrokmi. Podľa týždenníka Wprost aj samotný Rydzyk nedávno označil prezidenta Lecha Kaczyńskiego za podvodníka, ktorého ovláda židovská lobby a jeho manželku označil za bosorku, ktorá by mala na sebe vykonať eutanáziu.

Práve tento muž bol v poľskej delegácii, ktorú vo svojom letnom sídle prijal Benedikt XVI. Pápež si s Rydzykom potriasol rukou a požehnal jeho rozhlasovú stanicu. Podľa poľskej delegácie to bolo radostné stretnutie.

Židovské organizácie i poľské médiá sú však ohrozené.

Po nedávných excesoch to totiž vyzeralo s Rydzykovou kariérou veľmi blede.

Minulý rok sa s ním pápež počas svojej návštevy vo Varšave odmietol stretnúť. Zdá sa, že Rydzyk si všetko vyžehlil. (amb)

Plus 1 deň, 11.8.2007

Mnohí trpia, pretože ostatní mlčia

Rehoľný brat Filip Andrej Čierny, mladý absolvent Teologickej fakulty TU, pracuje s bezdomovcami. Dostal sa k nim prostredníctvom združenia Hľa, človek! v roku 2000 Stretnutia s 30 - 40 bezdomovcami začal organizovať vo františkánskom refektári. Pomáha im riešiť problémy, premietajú filmy, trávi s nimi aj čas v prírode a zabezpečuje im stravu za dobrovoľné príspevky od známych. V súčasnosti je refektár pre rekonštrukciu zatvorený a brat Filip musí odísť na rok do Prešova. Vystala mu starosť nájsť za seba náhradníkov.

Na otázku, čo mu dáva práca s bezdomovcami, uviedol, že vžívajúc sa do ťažkých osudov sa

prehĺbilo jeho sociálne cítenie, jeho život nadobudol pestrejšie farby a posunul sa aj v oblasti duchovného rastu. Veľa motivácie čerpá na fare v Žakovciach, ktorej správca Marián Kufa taktiež pomáha ľudom na okraji spoločnosti.

Žiaľ, súčasné trhové hospodárstvo a obrovské majetkové rozdiely akoby znásobovali v spoločnosti bezcitný, konzumný štýl života, ktorý neumožňuje dovidieť na dno páľčivých problémov jedincov vysunutých na jej okraj.

Kiežby by prestalo platiť, že mnohí trpia, lebo ostatní mlčia!

LÝDIA GALBICKOVA
Roľnícke noviny 10.8.2007

Českí katolíci by mali každý mesiac posielat' cirkvi jedno percento príjmu

Všetci českí katolíci by mali každý mesiac posielat' svojej cirkvi jedno percento príjmu. S týmto nápadom prišiel ľudovecký minister Cyril Svoboda, ktorý počíta, že od veriacich by sa dalo ročne vyzbierať 600 miliónov až dve miliardy českých korún. Jeho názor je v rozpore s postojom stranického kolegu Jaromíra Talífa, ktorý chystá návrh zákona o navrátení majetku cirkvi.

(ĕtk), PRAVDA, 13.8.2007

Rozlúčka s arcibiskupom Paríža JeanMarie Lustigerom

Židovským i katolíckym obradom sa tisíce Francúzov i cudzincov rozlúčilo s bývalým arcibiskupom Paríža JeanMarie Lustigerom. Kardinál, ktorý sa usiloval o porozumenie medzi katolíckymi a židmi, sa dal pokrstiť počas 2. svetovej vojny, keď ho ukryli v katolíckej škole. Zomrel vo veku 80 rokov. PRAVDA, 11.8.2007

Vypočúvajú kardinála

Mexického kardinála Norberta Rivera začali vypočúvať zástupcovia losangeleského súdu, ktorý rieši prípad znásilnenia maloletého miništranta.

Kardinál nie je podozrivý zo samotného činu, ale z toho, že jeho údajnému páchatel'ovi, mexickému rímskokatolíckemu kňazovi Nicolasovi Aguilarovi, pomohol utiecť do USA, kde ho teraz stíhajú. Kardinál Rivera údajne Američanom odovzdal k prípadu z roku 1994 písomné stanovisko, jeho obsah však ostáva pred verejnosťou utajený. Hovorca arcidiecézy mexickej metropoly Hugo Valdemar spochybnil, či sa prípadom vôbec môžu zaoberať americké súdy, keďže sa stal v Mexiku. Plus jeden deň 10.8.2007

Kostol nie je divadlo!

Dóm svätého Martina už nebude tento rok dejiskom korunovačných slávností v hlavnom meste.

„Nezodpovedá to posvätnému charakteru katedrály,“ znie stanovisko cirkvi. Tá to odôvodňuje prípravami na kontroverzné sťahovanie organu.

Korunovácia bude 1. a 2. septembra na Hlavnom námestí.

Protí „divadlu v kostole“ bola cirkiev aj minulé roky, na poslednú chvíľu však vraj organizátorom vždy ustúpila.

Tentoraz už nie. Plánované rozoberanie organu na chóre Dómu sa stalo nepriestrelným argumentom.

Miroslav Vetrík z občianskeho združenia Korunovačná Bratislava verí, že sa im podarí vytvoriť autentickú atmosféru korunovania aj na námestí. Pozitívum našli v tom, že na námestí ich môže sledovať viac divákov. Na úlohu Anny Tirolskej, ktorú budú korunovať za uhorskú kráľovnú, sa teší obľúbená herečka Zuzana Fialová. Z postoja cirkvi, naopak, nadšená nie je.

„Myslím, že to korunovačným slávnostiam ublíži,“ hodnotí Zuzana. „Je to od cirkvi nerozumné rozhodnutie. Korunovačné slávnosti reprezentujú Bratislavu a Slovensko v pozitívnom zmysle, na rozdiel od niektorých kontroverzných zástupcov cirkvi,“ dodáva.

Do kože panovníka Mateja II. sa má vžiť televízny moderátor Martin Nikodým. MARIANNA PČOLINSKÁ
Plus jeden deň, 16.8.2007

V Detve sa pripravujú spomínať na vraždu pätnástich ľudí v Černovej

Pred sto rokmi zavraždili v Černovej 15 ľudí. Spomienková slávnosť na tento masaker bude až 27. októbra, no už teraz sa na ňu pripravujú napríklad v Detve.

Drevený kríž, ktorý spoločne vyrezali Štefan Ľupták z Korytárok a Ján Môt'ovský z Detvy, je z dubového dreva a má výšku 8,5 metra. Darujú ho Černovej.

Štefan Ľupták, autor: „Bola to robota cez tri mesiace, len rezbárčina na tom.“

Ján Môt'ovský, spoluautor: „Ornamenty tak, ako by človek chcel urobiť, nedajú sa, lebo drevo má póry a niekedy ten lístok odletí.“

Dar z Podpol'ania slávnostne odhalia pri spomienkovej slávnosti.

Marián Bršel, člen organizačného výboru: „Križ bude v jeseni pred kostolom sv. Panny Márie ružencovej v Černovej.“

Černovská tragédia otriasla svedomím celej Európy, rovnako aj Detvou.

Marián Bršel, člen organizačného výboru: „Detvania vždy stáli pri pohybe národom, Detvania niesli Andreja Hlinku na jeho poslednej ceste.“

Aj preto sa na spomienkovej akcii predstaví podpoliansky folklór.

Roman Malatinec, člen organizačného výboru: „Gro toho programu budú tvoriť Detvania. Určite zaznie fujara.“

Obaja majstri, ktorí vyrezali kríž, sa už viackrát zapísali do knihy rekordov. Cieľom tohto kríža však nie je rekord, ale dôstojná spomienka na obeť černovskej tragédie. **STV2, 11.8.2007**

Kňaz zabil syna

Katolícky kňaz v Mexiku dostal 55 rokov väzenia za to, že zabil svojho syna. Vraždou chcel zatajiť to, že porušil celibát a vyhnúť sa tak vylúčeniu z cirkvi. Dagoberto Valle Arriaga sa priznal, že v septembri 2005 uniesol svojho syna Oscara a zavraždil ho. Chlapec mal podľa mexických médií 16 rokov. **(bar)**

Plus 1 deň, 11.8.2007

Historik z Matice už je v Ústave pamäti národa SME

BRATISLAVA. Predseda správnej rady Ústavu pamäti národa Ivan Petranský zmenil zloženie redakčnej rady časopisu Pamäť národa, ktorý ústav vydáva.

Medzi novými členmi je aj historik Matice slovenskej Peter Mulík alebo cirkevný historik Jozef Haľko.

Tisov zástanca

SNS kedysi uvažovala o Mulíkovi ako o kandidátovi na post šéfa ÚPN. Pre pozitívny postoj k slovenskému štátu bol však neprijateľný. Mulík sa kedysi angažoval v Slovenskej ľudovej strane. Za ňu kandidoval do parlamentu napríklad bývalý šéf Slovenskej pospolitosti. Za pochybného považuje Mulíka aj historik Dušan Kováč. Najmä preto, že pracuje v inštitúcii, ktorá obhajuje Tisa.

Petranský vymenovanie Mulíka za člena rady obhajuje. „Práve diskusia a rôznorodé názory na pôde redakčnej rady sú predpokladom potrebnej odbornej úrovne výslednej podoby jednotlivých čísel časopisu.“

Mulík sa podľa neho dlhodobo a systematicky zaoberá vedeckým výskumom obdobia neslobody a je autorom viacerých vedeckých monografií.

„Skutočnosť, že niektorí historici majú kritické výhrady voči iným

historikom, je vo vedeckej komunite úplne bežná vec,“ myslí si Petranský.

Cirkevné zastúpenie

Novinkou sú aj cirkevní zástupcovia v redakčnej rade. Haľko podľa Petranského nezastupuje cirkev, hoci tento rok na tlačovej besede vystúpil v prospech arcibiskupa Jána Sokola, ktorý je vedený ako spolupracovník ŠtB.

„Pán Haľko je historik a rešpektovaný odborník na problematiku cirkevných perzekúcií,“ povedal Petranský s tým, že s časopisom spolupracoval aj v minulosti. Haľko tiež podľa neho Sokola na tlačovej besede neobhajoval, „ale predovšetkým informoval o postojoch komunistickej štátnej moci k jeho osobe“.

Petranský po nástupe do funkcie prijal do ÚPN historikov, ktorí ho pred voľbou do ÚPN podporili verejným listom - Ondreja Podolca, Martina Lacka a Michala Schwarca. Protestovali proti kampani proti nemu. Média ho kritizovali napríklad za to, že oslavoval vznik vojnového slovenského štátu so Slovenskou pospolitou alebo za výrok, že si váži Jozefa Tisa.

Petranský sa bránil, že si bol na oslave vypočuť len Lackovu prednášku. **SME, 13.8.2007**

Drevený kostolík v Hervartove: Najstarší na Slovensku

... má viac ako 500 rokov

Malá dedinka Hervartov neďaleko Bardejova sa môže pochváliť jednou z najzaujímavejších sakrálnych stavieb na Slovensku - dreveným Kostol sv. Františka z Assisi. Podobne ako iné kostolíky na východe Slovenska nemá v sebe jeden jediný klinec. O tom, či bude jedným zo siedmich divov Slovenska, môžete rozhodnúť na www.bleskovky/divyslovenka.

Kostolík bol postavený okolo roku 1500 z červeného smreka a má čisté gotické prvky. Pozostáva z polygonálnej svätyne (presbytéria), lode, sakristie a podvežia. Jeho úpravou vznikol priestor pre ženy, tzv. babinec. Zachovala

sa v ňom dlažba z nepravidelných kamenných platní, ktorá je v drevených kostoloch zriedkavá. Dovrchu sa zužujúca veža je zakončená izbičou pre zvony a kovaným krížom. Tak ako strecha nad loďou a svätyňou a bočné striedky, aj veža je po krytá tradičným m šindľom.

Interiér je bohato zdobený nástennými maľbami.

Z pôvodnej výzdoby sa zachoval už len ústredný obraz s výjavom Panny Márie medzi sväticami, štyri štíty z bývalého gotického hlavného oltára a neskorogotický závesný obraz Stigmatizácia sv. Františka.

Hoci kostolík už má viac ako päť storočí, dodnes slúži svojmu pôvodnému účelu. **NČ, 13.8.2007**

Guľa na veži Dómu svätého Mikuláša v Trnave ukrýva nové posolstvo pre ďalšie generácie

Pozlátená guľa na veži Dómu svätého Mikuláša v Trnave od dnes ukrýva nové posolstvo pre ďalšie generácie. Obnovenie tradície je súčasťou rekonštrukcie kupoly veže gotického chrámu, ktorá sa začala v jarných mesiacoch. Pokračuje Martina Gabčová.

Posolstvo obsahuje niekoľko listín. Do gule vložili napríklad zoznam cirkevných hodnostárov bratislavsko-trnavskej arcidiecézy, platné slovenské mince ale i údaje o meste. Hovorca trnavskej radnice Pavol Tomašovič.

Pavol Tomašovič, hovorca radnice, Trnava: „Popri počte obyvateľov a informácií o štruktúre obyvateľov k tomuto roku bol aj krátky odkaz mesta Trnava podpísané primátorom pre budúce generácie.“

Guľu začínali a robotníci z reštaurátorskej firmy nad ňu osadili pozla-

teného kohúta a hviezdu s krížikom. Odborníci už dávno upozorňovali na havarijný stav drevených nosníkov, z ktorých niektoré sa neopravovali viac ako päť storočí. Podľa niektorých pamiatkárov sa pri silnom nárazovom vetre kupola odklonila až o 60 centimetrov a hrozilo jej zrútenie. Juraj Kyjanička z reštaurátorskej firmy.

Juraj Kyjanička, reštaurátorská firma: „Myslím, že prakticky akoby nová strecha, všetko.“

Prekvapenie čakalo pracovníkov pri demontáži gule v marci, keď namiesto odkazu predchádzajúcich generácií našli iba vyrezanú dieru a z nej visiace hrubé lano.

Juraj Kianička, reštaurátorská firma: „Stará guľa, ona bola dosť poškodená, aj z vojny prestrelená, bolo tam vyseknutý otvor, nejakí horolezci asi chceli vykradnúť vnútro.“ **Regina BB, 18:00 7.8.2007**

Svätý špeciál na obzore

Vatikán pripravuje pre veriacich vlastnú leteckú spoločnosť. Prvou destináciou sú Lurdy.

Vatikán má svoju vlastnú poštu, mince či dokonca futbalový turnaj. No ako riadny štát s vlastným územím a vlajkou dosiaľ nemal to, čo ostatné krajiny - svoju leteckú linku.

To sa zmení. Už koncom augusta vyštartuje prvé lietadlo s veriacimi do pútnického miesta Lurdy vo Francúzsku. Sídlo rímskokatolíckej cirkvi už ponúka svoje prvé charterové lety pre pútnikov z Ríma. Meno vatikánskej leteckej spoločnosti však zatiaľ nie je známe.

Pokochať sa Chrámom svätého Petra a o niekoľko hodín stáť pred obrazom Guadalupskej Panny Márie v Mexiku bude pre veriacich čoskoro úplne jednoduché. Stačí si kúpiť letenku. Cesty do najobľúbenejších destinácií vrátane svätyně v portugalskej Fatime, španielskeho Santiago de Compostela či poľskej Čenstochovej si pútnici budú môcť užít v „pravom“ vatikánskom lietadle.

„Cieľom je splniť nároky pútnikov navštíviť najdôležitejšie miesta náboženstva,“ vysvetlil páter Cesare Atuire z vatikánskej organizácie Opera Romana Pellegrinaggi, ktorej

poslaním je evanjelizovať prostredníctvom pastoračného turizmu.

Páter pre taliansky denník La Repubblica dodal, že s ôsmimi miliónmi návštevníkmi ročne, sú Lurdy prirodzene prvou destináciou, ktorú Vatikán zvolil.

Napokon i dielo Pieseň o Bernadette, v ktorom pražský rodák Franz Werfel opisuje zázrak v Lurdách, medzi veriacimi patrí medzi najžiadanejšiu beletriu.

Lietieť vatikánskym lietadlom bude možné vďaka talianskej charterovej spoločnosti Mistral Air, ktorej modré a žlté farby sa náhodne zhodujú s oficiálnymi vatikánskymi. Farby Boeingu 737, ktorý si bude Vatikán prenajímať, nebude jediným poznávacím znakom „svätého špeciálu“. Jeho trup ozdobí nápis inšpirovaný žalmom: „Hľadám Tvoju tvár, Bože.“ Pasažieri dostanú od letušiek rôzne náboženské príručky.

Prvý let je už vypredaný. A ak sa bude vatikánskemu lietadlu dariť, taliansku spoločnosť Alitaliu, ktorá dlhé roky zabezpečuje pápežom medzinárodné lety, možno čaká vážna konkurencia.

Lucia Michalková, SME, 16.8.2007

Cesta v ústrety

Cirkvi naozaj nikto nemôže zabrániť, aby v Dóme sv. Martina zodpovedne prichystala miesto na nový organ. Takisto je jej svätým právom žiadať, aby hereckí predstavitelia neznižovali kňazské rúcha na úroveň obyčajných divadelných kostýmov. Napriek tomu by mala umožniť, aby tradícia bratislavských korunovácií pokračovala plne v súlade s históriou, teda v konkatedrále. Ak už nie tento rok, keď je na programe „ženský“ typ korunovácie nepanovníčky, skôr kráľovskej prvej dámy, tak aspoň po roky ďalšie, keď príde na rad napríklad aj Mária Terézia, ozajstná vládkyňa „mužského“ typu. Organizátorovi treba dať za pravdu - nepripravuje žiadnu akciu v štýle „pivo, klobása, baby“. Mimochodom, otca vzácneho host'a tohtoročných slávností Otta von Habsburského, kráľa Karola, vyhlásil pápež Ján Pavol II. za blahoslaveného. Na korunovácie by cirkev mala byť hrdá. Robia jej dobré meno. **Soňa Pacharová**

PRAVDA, 15.8.2007

Nie všetci sa tešia na pápeža

VIEDENĚ - Tisíce mladých ľudí a medzi nimi aj vyše dvesto Slovákov dnes odíde z rakúskeho Mariazellu, kde oslavovali 850. výročie pútnickej tradície tohto hornoštajerskeho mestečka.

O niekoľko týždňov toto najznámejšie pútnické miesto bývalej habsburskej ríše navštívi aj pápež Benedikt XVI. Nie všetci sú však z jeho príchodu nadšení. Sťažujú sa najmä domáci hotelieri. Nahnevala ich 16 metrov vysoká tribúna, ktorá zakryje výhľad z hotelových izieb na oltár, kde Svätý Otec 8. septembra odslúži omšu.

Pre hľadisko navyše zrúbu aj štyri lipy, ktoré na hlavnom námestí zasadili v roku 1983 paradoxne pred návštevou Benediktovho predchodcu Jána Pavla II.

Mrzutí sú i predajcovia suvenírov, ktorí vraj majú málo predmetov s podobizňou súčasného pápeža. „Nie je u nás veľmi obľúbený,“ povedala jedna zo stánkarov. **SME, 15.8.2007**

Návrh budúročného štátneho rozpočtu

- Ministerstvo financií navrhuje budúročný štátny rozpočet s deficitom 24, 218 mld. Sk.

- Ministerstvo kultúry by malo na budúci rok dostať zo štátneho rozpočtu 4, 6 miliardy korún. Z celkovej sumy by na cirkvi mala ísť necelá miliarda.

JÁN FELIX
Šport, 16.8.2007

Historický organ o pár dní opustí dóm

Do dvoch týždňov majú v Dóme sv. Martina začať demontovať historický organ. Cirkev nepotvrdila, či má peniaze na nový.

Bratislavsko-trnavská arcidiecéza dostala v týchto dňoch od bratislavského krajského pamiatkového úradu súhlas, že môže premiestniť historický organ z Dómu sv. Martina. Po zreštaurovaní by mal byť v novom kostole v Žiline. Na jeho mieste v podveží dómu chce cirkev postaviť nový.

Reštaurátor Vladimír Gazdík, ktorý nástroj opraví, je s rozhodnutím spokojný. Presun na nové miesto by podľa neho mohol starému organu zo zvukového hľadiska aj pomôcť.

Organista Ľuboš Ihring naopak hovorí, že odstránením organu z dómu sa staviame chrbtom k svojim kultúrnym dejinám. Organ má podľa neho nevyčísliteľnú hodnotu práve tam, kde stojí. „Zaujímavé je, že zmluva na stavbu nového organa bola podpísaná predtým, než pamiatkový úrad povolil odstrániť historický organ,“ pripomína.

Náklady na reštaurovanie starého nástroja sa budú dať upresniť, až keď ho rozoberú. Stavba nového stále vychádza na milión eur bez DPH, čo je viac ako 40 miliónov korún, povedal hovorca arcidiecézy Tibor Hajdu.

Cirkev mala na organ založiť nádičku. Hajdu nechcel komentovať, či už na nový nástroj získala dosť peňazí od darcov. „Číselné hodnoty nie sú dôležité,“ povedal.

Farnosť v Žiline-Vlčinciach vypísala zbierku. Chce získať dva milióny, ktoré si podľa odhadov vyžiada inštalácia historického organu.

SME, 15.8.2007

Apoštolský stolec chce zamestnávať viac žien

Revolúcia v konzervatívnom Vatikáne. Apoštolský stolec chce zamestnávať viac žien. Podmienkou na získanie práce vo Vatikáne je len vzdelanie, znalosť cudzích jazykov a schopnosť držať jazyk za zubami. Píše poľský denník Metro. Túto revolúciu spustil pápež Benedikt XVI. a už v súčasnosti pracuje vo vatikánskych úradoch okolo 600 žien.

Rádio VIVA, 18:00, 16.8.2007

Kto píše Wikipédiu? CIA aj Vatikán

Do tvorenia najväčšej internetovej encyklopédie sa zamiešali tajné služby i politické strany.

Kedysi boli encyklopedistami Aristoteles či Denis Diderot. Dnes ním môže byť ktokoľvek. Trebárs agenti CIA či Vatikán. Aspoň v internetovej Wikipédii.

Americkí tvorcovia obľúbenej otvorenej encyklopédie jej obsah zverili do rúk desaťtisícim editorov: ktokoľvek môže meniť ľubovoľný text a nikto sa nepýta, či sa v danej oblasti aspoň trochu vyzná.

V súčasnosti je Wikipedia najvyhľadávanejšou internetovou encyklopédiou na svete. Ak sa chcete rýchlo dozvedieť napríklad počet amerických prezidentov, kliknete si práve na jej adresu. Článok o USA bol pritom za tento rok desiaty najčítanejší. Na čele je Harry Potter.

Vplyv Wikipédie si veľmi rýchlo uvedomili tajné služby, politické strany či nadnárodné koncerny a začali obsah najobľúbenejšej novodobej encyklopédie, ktorá je na rozdiel od jej rešpektovanejších kolegyn úplne zadarmo, pretvárať na svoj obraz.

WikiSkener v akcii

Dokazuje to nová služba, ktorú vyvinul študent Virgil Griffith z Kalifornského technologického inštitútu. Takzvaný WikiSkener odhaľuje totožnosť editorov na základe IP adresy a pozná tak celú históriu zmien. Griffith hovorí, že síce nevedia identifikovať jednotlivcov, ale „vieme, že článok menil niekto s prístupom na ich sieť“

. Úpravy v článkoch Wikipédie napríklad robila americká tajná služba, počítačová firma Dell či britskí labouristi.

WikiSkener napríklad odhalil, že istý zamestnanec americkej Demokratickej strany do článku o politickom komentátorovi konzervatívneho rádia Rushovi Limbaughovi dopísal, že je „idiot a rasista“. Zaktivizovala sa aj Republikánska strana, keď vojnu v Iraku prepísala z „invázie“ na „oslobodenie“ vedené Spojenými štátmi. Letecké zábery z Guantanáma? Zabudnite - stiahla ich FBI.

Biele miesta „objasnil“ i istý snaživec zo CIA. Popri množstve úprav o americkej národnej bezpečnosti a geografii doplnil rozsiahle sekcie o bojoch vo filmoch Hviezdy ne vojny. Z tajných agentov tiež ktosi upravoval profil iránskeho prezidenta Mahmúda Ahmadinežáda. Niekto z Vatikánu sa vo Wikipédii zasa rozpísal o katolíckych svätých a pomenil údaje o scientologickej sekte. A istý kanadský úradník opakovane odstraňoval článok Wikipédie o homosexualite.

„Články sú živé,“ komentovala to pre kanadský Globe and Mail hovorkyňa Wikipédie Sandra Ordonezová. Hrozba vandalizmu je tu stále,“ dodala.

Tisícky nadšencov teraz na Wikipédii vyhľadávajú ďalších a ďalších hriešnikov. Ostáva veriť, že jej to pomôže k väčšej objektivitve.

Lucia Michalková
SME, 17.8.2007

www.tkkbs.sk